

İçimizdeki Türkler

BOĞAZIÇI Üniversitesi tarafından
açıklanan Genom araştırmasına
göre Türkiye'de yaşayanlar için
Türk ırkından demek
mümkün değil.
Aslında, 'Hepimiz
Afrikalıyız.' »4

TUĞBA TEKEREK

Boğaziçi Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü araştırmacıları Türkiye'deki DNA çeşitliliğinin boyutlarını Taraf Muhabiri Tuğba Tekerek'e anlattı.

Bir Türk ırkından söz etmek mümkün değil

Kimileri hâlâ "Kızılderililer de Türk" desin, **Boğaziçi Üniversitesi'ndeki Türkiye Genom Araştırması** ortaya koydu ki aslında hepimiz Afrikalıyız

Boğaziçi Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü araştırmacılarının önderliğinde, Türkiyeli araştırmacılar tarafından gerçekleştirilen genom dizileme ve biyoformatik analizlerini içeren araştırmamızın ilk aşaması dün kamuoyuna açıklandı.

17 farklı şehirden 17 kişinin genom dizilimlerinin incelendiği, 340 bin liralık bütçeyle gerçekleştirilen çalışmayı, araştırma ekibi *Tarafa* anlattı.

Ekibin liderlerinden Dr. Cemalettin Bekpen araştırmamızın temel amacının "Sağlıklı bireylerden Türkiye'de sıklıkla dağılım gösteren genetik DNA çeşitlilik haritasını çıkartmak" olduğunu söyledi. Araştırmada Türkiye coğrafyasında yaşayan insanların DNA diziliminde, başka coğrafyalarda yaşayanlara göre bazı farklılıklar tespit ettiklerini belirten Bekpen ayrıca Türkiye'nin kendi içindeki DNA çeşitliliğinin Avrupa'dakinden daha fazla olduğunu ifade etti.

Türk deyip evlenmiş

Bekpen, Türk 'ırk'ıyla ilgili olarak ise "Bundan söz etmek mümkün değil. Yok böyle bir şey"

Araştırmamızın sunumunda da "İnsanlar ve toplumlar arasındaki genetik farklılıklar en iyi açıklayan değişken ırk, dil, etnik köken, ten rengi değil, coğrafi konum" vurgusu yapılırken, Harvard Üniversitesi'nden Ömer Gökçümen coğrafi konumun neden etkili olduğuna dair şunları söyledi: "Fransız ırkından bahsedemediğimiz gibi Türk ırkından da bahsedemeyiz. Ama şunu söyleyebiliriz.

Belirli bir süredir, 100 yıldır, 200 yıldır insanlar kendini Türk bilmiş ve o yüzden Türklerle evlenmiş, birbirleriyle evlenmiş olmalarından dolayı bir benzeşme var. Ve bu tamamen aynı coğrafyada yaşamakla ilgili."Gökçümen sözlerini "Keşke size

DNA kimyasal bir ipliktir

Harvard Üniversitesi'nde kıdemli araştırmacı Ömer Gökçümen, DNA'nın A, T, C ve G diye adlandırılan yapıtaşlarının 3 milyar kez farklı şekillerde dizilmesiyle oluşan bir kimyasal iplik olduğunu, genomun aslında bu kimyasal iplik olduğunu söylüyor. Örnek vermek gerekirse bir kişinin DNA dizilimindeki üç bininci sıradaki yapıtaşı G'yken diğerinde T olması genom farklılığını ifade ediyor. DNA dizilimi dünyadaki tüm insanlarda yüzde 99,9 oranında benziyor, binde birlik değişimler ise genom çeşitliliğini oluşturuyor. Bu farklılıklar da ten renginden, belli hastalıklara yatkınlığa kadar çeşitli konularda insanların birbirinden farklı olmasına neden oluyor.

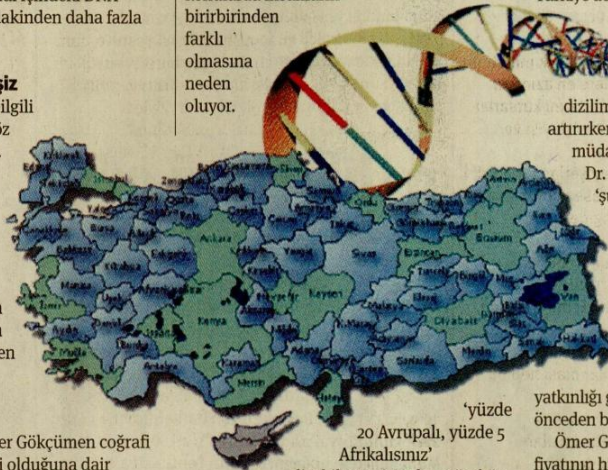
şeklinde sürdürdü.

Araştırmaya göre Türkiye'de tespit edilen DNA diziliminde bazı harflerin frekansları başka coğrafyalara göre daha sık. Bu, Türkiyelilerin genetik olarak farklılarını ortaya koyuyor. Öte yandan, bir geçiş noktası olan Türkiye'de hem farklı grupların birbirine karışmış olması hem de insanların yaşadığı eski bir coğrafya olması nedeniyle DNA dizilimi çeşitliliği Avrupa'ya göre daha fazla. Ancak farklı DNA dizilimleri ilke yanında yayılmış durumda. Ekipten Pınar Kavak ise "Ülke içinde doğu illeriyle batı illeri arasında genetik kümelenme yok" diyor. Verilen bilgilere göre, İstanbul'un genetik dizilimi Ankara'dan ne kadar farklıysa, Diyarbakır'dan da o kadar farklı" şeklinde konuşuyor.

Gene göre diyet

Türkiye'de alanlarda bir ilk olan bu çalışmada ilerde tipta yapılacak araştırmalara bir zemin oluşturmayı hedefliyor. Belirli DNA dizilimleri bazı hastalıklara yatkınlığı artırırken, bunların tespiti önceden müdahaleyi de mümkün kılacak. Doç. Dr. Nesrin Özören "Bu araştırmayla, 'şu dizilim şu diyetle göre kalp krizine neden olabilir, kansere götürülebilir' gibi daha geniş çaplı çalışmaların temelini atıyoruz. Kendi kitabımızdaki harflerimizi iyi anlarsak, ona göre daha iyi spor yapmasını, daha fazla meyve yemesini önereceğiz. Diyelim ki kalp krizi

yatkınlığı gen imzası taşıyor birisi. Bunu önceden bilmiş ve tedbirini almış olacak." Ömer Gökçümen genom araştırmalarının fiyatının hızla düştüğünü, kişisel olarak 10 bin dolara yaptırılabilirliğini belirterek şunları söylüyor: "Genom araştırmaları 2000'de ilk başladığından bugüne, maliyeti 1 milyon kat düştü ve bu devam edecek. İlerde hastanelere kanınızı verdiğinizde, dizilim tespit edilip, şu hastalıklara dikkat etmeniz gerekir denecek."

'yüzde 20 Avrupalı, yüzde 5 Afrikalıyız' diyebilsem. Ama bu mümkün değil. Bir kere hepimiz Afrikalıyız. Genetik çeşitliliğin yüzde 90'ı Afrika'da, tüm Avrasya halkaları ondan oluşmuş, biz onun minik bir koluyuz. Avrasya içinde de en fazla çeşitlilik Ortadoğu'da var. Çeşitlilik, Ortadoğu'dan, doğuya ve batıya doğru azalarak gidiyor. İsveç'e, İzlanda'ya giderseniz genetik çeşitlilik çok çok az"

